

2. McKinsey & Company. The state of AI: How organizations are rewiring to capture value. McKinsey Global Survey. 2025. URL: <https://www.mckinsey.com/capabilities/quantumblack/our-insights/the-state-of-ai> (дата звернення: 22.09.2025).

3. Salimimoghadam S., Jafari M., Mehrabian A. The Rise of Artificial Intelligence in Project Management. Buildings. 2025. Vol. 15(7). P. 1130. URL: <https://doi.org/10.3390/buildings15071130> (дата звернення: 22.09.2025).

4. Тимошенко Є.А. Правова природа штучного інтелекту: проблеми і перспективи. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 4. С. 424–425. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-4/104>.

УДК 004.8:005:378

Лісіцин Владислав,

Здобувачк вищої освіти Навчально-наукового інституту «Юридичний інститут Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана»

Науковий керівник: Шульга Марина, доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних технологій, Навчально-науковий інститут «Юридичний інститут Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана»

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК СКЛАДОВА ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ БІЗНЕСУ: ВИКЛИКИ ДЛЯ УПРАВЛІННЯ ТА ОСВІТИ

Ключові слова: штучний інтелект, бізнес, освіта, управлінські процеси.

Штучний інтелект (AI) та цифрова трансформація – це тісно пов’язані між собою явища, які кардинально змінюють діяльність бізнес-компаній у сучасних умовах конкуренції. AI як здатність машин виконувати завдання, що, зазвичай, вимагають людського інтелекту, дедалі активніше впроваджується у цифрову трансформацію, процес, що потребує від бізнесу його адаптації до нових

цифрових технологій заради підвищення своєї продуктивності та прибутковості. Адже бізнес-компанії, які ефективно інтегрують AI у свою діяльність, отримують суттєві конкурентні переваги. А багатофункціональність AI дозволяє застосувати його у різних сферах бізнес-діяльності. Мова, у першу чергу, про:

- **Автоматизацію:** інструменти на базі AI перетворили рутинні операції на ефективні процеси.
- **Клієнтський досвід:** чат-боти, віртуальні асистенти та аналіз емоцій змінили взаємодію з клієнтами.
- **Прогностичну аналітику:** аналізуючи історичні дані, AI прогнозує майбутні події, що допомагає ухвалювати превентивні рішення.
- **Кібербезпеку:** алгоритми AI виявляють аномалії та загрози в реальному часі.
- **Оптимізацію ланцюгів постачання:** прогнозування попиту, контроль запасів та удосконалення логістики [Див.: 1].

З одного боку, використання AI у цифровій трансформації відкриває широкі можливості для бізнесу - від зростання ефективності і оптимізації процесів до персоналізації продуктів і послуг та більш обґрунтованого прийняття управлінських рішень загалом. З іншого, - створює серйозні виклики, серед яких, зокрема, потреба перебудови бізнес-процесів і забезпечення захисту даних. Це, у свою чергу, тягне за собою завдання реорганізації освітянського та управлінського секторів з огляду на можливості AI та ризики, пов'язані з його застосуванням, поміж іншим, і у самих цих секторах. Особлива увага тут має бути приділена етичним і правовим аспектам використання AI [Див.: 2; 3], а також підготовці кадрів, які обізнані з цими аспектами і мають необхідні цифрові навички для забезпечення поступового переходу до AI-економіки.

Що ж може AI у сфері освіти? Зокрема - прискорити досягнення Цілі сталого розвитку № 4 («Якісна освіта») [Див.: 5]. Так, ЮНЕСКО підтримує країни-учасниці у використанні потенціалу AI в освітньому контексті, наголошуючи на принципах інклюзивності та рівності. Також ЮНЕСКО прагне розширити

дискусію щодо ролі AI у подоланні нерівності в доступі до знань, наукових досліджень та культурного різноманіття, а також запобігти посиленню технологічного розриву між країнами. А у «Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні» зазначено, що ключовим завданням його впровадження в освіті є підготовка кваліфікованих фахівців [Див.: 4]. Сучасний ринок праці вимагає від освітньої системи більшої кількості компетентних спеціалістів у сфері AI. Невипадково у межах Пекінського консенсусу ЮНЕСКО підготувала документ «Штучний інтелект і освіта: посібник для політиків», мета якого – сформулювати єдине розуміння можливостей і викликів, що супроводжують розвиток AI, а також окреслити ключові компетенції, необхідні для ефективної діяльності в епоху AI [Див.: 5].

Викладачі, які застосовують інструменти AI у навчальному процесі, можуть більш доступно пояснювати матеріал, що сприяє інтенсивнішому засвоєнню знань. Важливо підкреслити, що AI не здатен замінити педагога, але може значно вдосконалити методику викладання та полегшити щоденну роботу. Розуміння принципів роботи AI допомагає системно аналізувати завдання, творчо використовувати сучасні наукові досягнення та формувати практичні навички у сфері розробки AI-систем [Див.: 6].

Що ж стосується управлінського сектору, то тут AI докорінно змінює звичні підходи, автоматизуючи рутинні процеси, обробляючи великі обсяги даних для отримання аналітичних висновків і вдосконалюючи прийняття рішень завдяки прогностичній аналітиці. Його використання дозволяє оптимізувати ланцюги постачання, покращити клієнтський сервіс через чат-боти, забезпечити стратегічне планування точними прогнозами ризиків і тенденцій. Співвідношення між функціями AI в управлінні та бізнесі відображене у Таб. 1.

Ключові ролі ШІ в управлінській практиці	Ключові ролі ШІ в бізнесі
<i>Прийняття рішень на основі даних:</i> аналіз великих масивів інформації для	<i>Підвищення ефективності:</i> швидші процеси завдяки

виявлення трендів, прогнозування та формування практичних рекомендацій. <i>Автоматизація процесів:</i> виконання рутинних завдань, що дозволяє менеджерам зосередитися на стратегічних проектах. <i>Покращення взаємодії з клієнтами:</i> чат-боти та машинне навчання допомагають оперативно обслуговувати користувачів і персоналізувати послуги. <i>Оптимізація логістики:</i> управління запасами, удосконалення доставки та прогнозування перебоїв. <i>Раціональний розподіл ресурсів:</i> планування, делегування завдань і контроль прогресу для підвищення продуктивності команд. <i>Контроль якості:</i> виявлення дефектів у продуктах чи послугах у режимі реального часу.	автоматизації та аналізу даних. <i>Скорочення витрат:</i> оптимізація витрат на логістику, персонал і операції. <i>Інновації:</i> глибше розуміння поведінки клієнтів і ринкових тенденцій сприяє розробці нових продуктів. <i>Конкурентні переваги:</i> завдяки швидкій адаптації до змін ринку та використанню аналітики.
---	---

Таблиця 1. Співвідношення функцій AI в управлінні та бізнесі (складено автором).

Висновок: AI суттєво змінив підхід до цифрової трансформації, дозволивши бізнес-компаніям працювати ефективніше, ухвалювати рішення на основі великих даних і створювати персоналізований досвід для клієнтів. Попри виклики, користь від його використання значно переважає ризики, а тому AI стає незамінним інструментом для бізнес-компаній, що прагнуть залишатися конкурентними. Щоб максимально використати потенціал AI, бізнесу необхідно діяти стратегічно: інвестувати в сучасні освітні і управлінські технології. У свою чергу, освітянський і управлінський сектори, щоб

задовольняти вимоги роботодавців, мають активно використовувати AI, не стільки реагуючи на виклики, з ним пов'язані, скільки трансформуючи їх у нові можливості за рахунок формування у людей відповідних компетентностей. Адже у процесі цифрової трансформації стає очевидним, що AI – це не просто інструмент, а рушійна сила розумного й більш взаємопов'язаного майбутнього.

Список використаних джерел

1. Phagan A. What is digital transformation and AI? URL: <https://www.edx.org/resources/what-is-digital-transformation-and-ai> (дата звернення: 11.09.2025).
2. Erduran S., Levrini O. The impact of artificial intelligence on scientific practices: an emergent area of research for science education. *International Journal of Science Education*. 2024. P. 1–8. URL: <https://doi.org/10.1080/09500693.2024.2306604> (дата звернення: 12.09.2025).
3. Artificial Intelligence (AI) in Science. Research and innovation. URL: https://research-and-innovation.ec.europa.eu/research-area/industrial-research-and-innovation/artificial-intelligence-ai-science_en (дата звернення: 12.09.2025).
4. Концепція розвитку штучного інтелекту в Україні URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-2020-%D1%80#n8> (дата звернення: 11.09.2025).
5. Artificial intelligence in education. URL: <https://www.unesco.org/en/digital-education/artificial-intelligence> (дата звернення: 14.09.2025).
6. Chumakova K. O., Chumakov K. I. USE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN THE EDUCATIONAL PROCESS. *Innovate Pedagogy*. 2023. No. 59. P. 265–267. URL: <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/59.56> (дата звернення: 15.09.2025).